

Významné osobnosti naší univerzity

40 let od smrti Františka Ryšánka

Letos v červnu uplyne 40 let od úmrtí českého jazykovědce a literárního historika Františka Ryšánka. Přestože je jeho působení svázáno především s pražským prostředím, vzpomínáme na tuto významnou osobnost rádi i u nás v Brně.

František Ryšánek se narodil 26. srpna 1877 v rodině domkáře ve Výšovicích u Prostějova. Po maturitě na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži vstoupil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a věnoval se studiu slovanské a germánské filologie. Svou profesní dráhu zahájil jako pedagog na reálkách v Praze a Moravské Ostravě. V roce 1922 získal na Filozofické fakultě v Praze docenturu v oboru starší česká literatura. Čtyři roky nato byl jmenován profesorem československé filologie na univerzitě v Bratislavě, kde v letech 1932-1933 zastával funkci děkana filozofické fakulty. Jeho pedagogická činnost z období od roku 1939 do roku 1941 je svázána s prostředím Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V roce 1945 se však vrátil zpět na pražskou univerzitu, kde zůstává až do svého odchodu na odpočinek.

V rámci svého působení v Praze, v Brně a v Bratislavě se stal členem mnoha významných vědeckých společností, např. Královské české společnosti nauk, Učené společnosti Šafaříkovy a Československé akademie věd. Ve všech činnostech se Ryšánek projevil jako vynikající filolog a znalec starší české literatury. Centrem jeho vědeckého bádání se stalo zejména dílo Tomáše Štítného, pozornost věnoval také tvorbě Petra Chelčického, Jana Rokycany, Jana Blahoslava a Jana Amose Komenského. K staročeskému materiálu přistupoval František Ryšánek stejně zodpovědně jako jeho univerzitní učitel Jan Gebauer. Rozhodující pro něho byla fakta získaná analýzou jednotlivých děl. Díky tomuto badatelskému postupu se mu ve staročeské literatuře podařilo vysvětlit řadu doposud neobjasněných míst. Znalosti z oblasti historické mluvnice a staré české literatury uplatnil rovněž při uspořádání a vydání

Výboru z české literatury od počátků po dobu Husovu (1957), při práci na třetím dílu Gebauerovy *Historické mluvnice jazyka českého* (1958, 1960) a při redigování *Staročeského slovníku* (1977).

Za velký přínos lexikografický lze považovat Ryšánkovo vydání *Slovníku k Žilinské knize* (1954). Výrazným způsobem zasáhl F. Ryšánek i do oblastí etymologie. Výklady o původu různých slov otiskoval zejména na stránkách časopisu *Naše řeč*. Svě poznatky publikoval mimo jiné i v *Listech filologických*, kde v letech 1957-1961 působil jako člen redakční rady.

Rozpětí Ryšánkovy bohemistické činnosti je skutečně pozoruhodné. Za svou mnohaletou vědeckou práci získal právem mnohá ocenění. Jedním z nich byla i zlatá medaile Josefa Dobrovského, kterou při jubileu svých devadesátých let obdržel od ČSAV. K jeho celoživotní práci, která obohatila českou literární vědu i jazykovědu a stala se podnětem pro další vědeckou činnost v těchto oborech, s úctou pohlížíme i dnes – 40 let po jeho smrti.

L. MARKOVÁ

Slavista Frank Wollman (40 let od jeho smrti)

Jestliže si připomínáme jubileum čtyř desetiletí uplynulých od smrti Franka (vl. jménem Františka) Wollmana, rodáka z Bohušovic nad Ohří (5. 5. 1888 – zemřel 9. 5. 1969 v Praze), nabízí se, ba přímo se vnučuje otázka: Co nového se za tu dobu u nás odehrálo právě v oblasti slavistiky? Zvláště když se převratně změnila politická situace a k proměnám došlo i v oblasti vysokých škol a vědeckých pracovišť. A v souvislosti s předchozím: Mělo by nás v neposlední řadě zajímat rovněž to, co všechno je dosud živé z Wollmanova bohatého díla a jak nejlépe využít jeho duchovní odkazu. To je ovšem otázka v první řadě pro ty, kdož jsou znalci Wollmanova díla a v oblasti slavistiky jsou daleko aktivnější než autor tohoto jubilejního zamyšlení.